

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 563.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245218186912.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Det var egentlig kun mellem *Paaske* og *Pindse* (1525), *Uveiret* rasede, og *Gøz von Berlichingen*, den eneste navnkundige Mand mellem *Bonde-Lederne*, bar *Kappen* paa begge *Skuldre*, saa der høstede ingen *Laurbær* paa nogen af *Siderne*; men da dog i *Elsas*, *Schwaben* og *Franken* *Klostre* og *Adelsborge* i *Hundredeviis* blev *forstyrrede*, og, efter den *knappeste* *Regning*, *50000* *Bønder* skal have mistet *Livet*, var det dog ingen *Smaating* i *Tydsklants* *Historie*, altsaa, under den store *Reformations-Kamp*, ikke heller i *Verden*. Naar man nu ogsaa overveier de »*Tolv Artikler*,« som snart blev hele *Landstormens* *Løsen*, og hvis *Billighed* vi i det Hele ligesaa lidt som *Luther* kan nægte, da seer man godt, at *Bonde-Krigen*, * 564 *folkelig* talt, havde samme Grund som *Reformationen*, altsaa de *Gothiske* *Folkefærds* *fribaarne* *Sind*, den senere *Middelalders* *natlige* *Gru* og *Nyaarstidens* *stærke* *Morgendråmme*. Derfor sporer man *Bevægelsen* ligefra *Elsas* til *Elben* og *Donau*, men da *Egnen* ved *Rhinen* og *Bodensøen* dog er *Bonde-Krigens* *egenlige* *Hjem* og *Skueplads*, nødes man ogsaa til at tænke paa det *Schveitserske* *Naboskab*, ingenlunde blot for *Exemplet* der, i det *Fjortende* og *Femtende* *Aarhundrede*, paa *tilkæmpet* *Bonde-Frihed*, men især fordi *Schveits*, omtrent paa samme *Tid*, som *Luther* opstod, havde, i *Ulrich Zvingel* fra *Toggenburg*, faaet sig en *indfødt* *Reformator*, der vel *fattedes* *Luthers* *Aand*, men var netop derfor en *Grubler* i *Tydskerne*s *Smag*, som anbefalede *Selv-Klogskab* og *undskyldte* *Selv-Tægt*, saa det maa i flere *Henseender* *tilskrives* den *heltemodige* *Luthers* *aandelige* og *hjertelige* *Virksomhed*, at *Bonde-Krigen* kun blev et *overgaaende* *Uveir* og ei et *Jordskælv*, hvori *rimeligviis* *Tydskland* og *Menneske-Livet* vilde fundet sin *Undergang*.